

Standaard voor schoonheid - uit de Zhuang Zi

door: dr. Alex Klein

Graag ga ik op zoek naar een nóg mooiere uitleg bij delen van de mooiste geschriften op aarde. Hetgeen geschreven staat is waar en daar twijfel ik niet aan noch wens ik dat in twijfel te trekken. Geenszins heb ik dat recht of inzicht. Maar misschien mag ik wel uitnodigen om een aanvullend inzicht te bieden; een licht schijnen op hoe de waarheid ook geïnterpreteerd kan worden. Mag ik u verwonderen?

In paragraaf 5 van het tweede hoofdstuk van de Zhuang Zi, het grote klassieke boek van het Taoïsme, staat als antwoord op de vraag: “Weet jij iets waarin alle dingen met elkaar overeenstemmen?”
“Apen zoeken andere apen als metgezellen, hinden paren met herten, modderkruipers verkeren met andere vissen. Mensen beschouwen dames (...) als schoonheden, maar als vissen die zien, duiken ze in de diepte, vogels vliegen ver in de hoogte en herten hollen hard weg. Wie van de vier bepaalt wat de standaard voor schoonheid in de wereld moet zijn?”

Verscheidenheid

De kracht van dit antwoord is de grootse reikwijdte ervan. De norm achter normaal wordt hier in een veel breder perspectief geplaatst, want wat wij (mens) als mooi beschouwen is dat zeker niet in de wereld van hinden en vissen. Er zijn zo'n 1,5 miljoen diersoorten, zo'n 380.000 soorten planten en geen één daarvan is hetzelfde. Niet ten opzichte van z'n eigen soort, laat staan ten opzichte van de andere levensvormen.

Aanschouw de schoonheid van die ander. Zie de kleurenpracht van de vlinder, ruik de geurenkracht van een bloem en weet dat die andere levenssoort anders is. Afwijkend van de mens, afwijkend dus van jou. Jouw schoonheid staat niet ter discussie; jij ben mooi, omdat die ander ook mooi is, maar *anders* mooi.

Bescheidenheid

Als er miljoenen soorten leven zijn, in de vorm van dieren, planten en mensen en van die laatste soort alleen al zijn er ruim 8 miljard en per dag komen er ruim 225.000 unieke wezens bij ... weet dan je bescheiden plaats. Want wie van die 8 miljard bepaalt wat de standaard voor schoonheid moet zijn?

Ben ik dat? Mag ik mijn norm achter mijn normaal aan jou opleggen?
Bepaal ik wat de standaard voor waarheid in de wereld moet zijn?
Ben jij dat? Mag jij jouw norm achter jouw normaal aan mij opleggen?
Bepaal jij wat de standaard voor juistheid in de wereld moet zijn?
Weet dat geldt: Jij bent de ander; de ander, dat ben jij.
Tegelijkertijd geldt dus ook: Jij bent de ander niet; die ander, dat ben jij niet!

Noch ik noch jij bepaalt wat de standaard is. Niet de standaard voor schoonheid, niet voor waarheid, niet voor juistheid noch voor diversiteit. Miljarden vormen van verscheidenheid binnen alleen de mensheid al, laat staan ten opzichte van alle hinden, vogels en bloemen. Graag plaats ik hiermee de menselijke diversiteitsdiscussie in een grootser perspectief. Want wie bepaalt wat de standaard voor verscheidenheid in de wereld is?

Misschien mag ik u verwonderen.

Misschien is het tweede hoofdstuk van de Zhuang Zi nog mooier dan dat we nu lezen.